

MEDICINSKA KONTROLLER I ARBETSLIVET enligt AFS 2005:6

Bakgrund

Med anledning av diskussion kring kompetenskraven i 8§ AFS 2005:6 på läkare, som utför medicinska kontroller enligt 4§ AFS 2005:6, och som enligt författningen skall träda i kraft den 1/1 2008, får Svenska Företagsläkarförbundets styrelse anföra följande.

Föreskriften, som med undantag av 8§, nu har varit i kraft i två år, har varit mycket värdefull för det medicinska kontrollarbetet inom arbetslivet.

Skälet för att specialistkompetens alternativt enligt föreskriften jämställd kompetens (se faktaruta) krävs för tjänstbarhetsintyg är, att det behövs några års erfarenhet i arbetet som företagsläkare innan man står ensam bakom en bedömning, som kan göra en anställd arbetslös (om icke tjänstbar) eller innebära att denne skadas i arbetet (om man gör en felaktig bedömning av tjänstbarhet). Det har också förekommit enstaka fall där det funnits ett tryck från kund/arbetsgivare att göra en för denne, men inte för individen, riktig bedömning.

Den som är specialist har också rent formellt ett större egenansvar för sina bedömningar.

Det är inte möjligt att exakt reglera hur varje nyans i en individs hälsotillstånd ska bedömas. Därför lämnas i föreskriften en viss frihet för läkaren att tolka när en arbetstagare är tjänstbar. Se t.ex. AFS 2005:6 Kommentarer till §§ 47-50 om läkarundersökning vid rök- och kemdykning, vilket ger ett stort tolkningsutrymme. Här krävs en erfarenhet och trygghet i rollen som företagsläkare och fingertoppskänsla, vilket tar viss tid att få.

Undantag har getts under denna första tidsperiod på 2,5 år för full kompetens hos läkare att utfärda intygen. Detta beroende på att ett tillräckligt antal företagsläkare skulle kunna utbildas för att möta det behov som föreligger.

I Sverige finns i dag 1048 företagsläkare registrerade hos Socialstyrelsen och knappt 800 av dessa är medlemmar i Svenska Företagsläkarförbundet. Förbundet har också medverkat till att handledare utbildats för att möjliggöra för nya företagsläkare att få en planerad handledning under de två års tjänstgöring som tillsammans med godkänd företagsläkarutbildning krävs för specialistkompetens. För att bli handledare krävs företagsläkar-specialitet och godkänd handledarkurs.

Det finns idag 43 handledare fördelade över Sverige, som är registrerade hos förbundet och som är villiga att handleda flera läkare.

Aktuella problem

Det har kommit till vår kännedom att en finns en oro hos medlemmar inom FSF för att det inte kommer att finnas tillräckligt med läkare, som har den kompetens som krävs för utfärdande av tjänstbarhetsintyg. Önskemål har framförts om att flytta fram tidpunkt för ikraftträdande av §8.

SFLF anser inte detta vara rätt väg att gå främst på grund av det ansvar det innebär att utfärda ett tjänstbarhetsintyg.

Många mindre FHV - enheter har investerat mycket tid och kapital för att utbilda sina läkare för att möta kraven, och att flytta fram tidpunkten för ikraftträdande skulle då ge helt felaktiga signaler till marknaden.

SFLF ser flera möjligheter i de fall - enligt föreskriften - kompetenta läkare inte finns att tillgå:

1. Låt utsedd handledare, som tilläggsuppdrag, kontrasignera intygen efter diskussion med den undersökande läkaren.
2. Låt en på enheten specialistkompetent företagsläkare kontrasignera intygen efter diskussion med den undersökande läkaren.
3. Utnyttja de möjligheter som finns att Arbets- och Miljömedicinska klinikerna kan hjälpa till med undersökningar
4. Engagera externa specialistkompetenta företagsläkare mot arvode för dessa undersökningar (Föreningen kan bistå genom att upprätta en intresselista för denna tjänst).

Lösning enligt punkt 1 o. 2 har den fördelen att, under handledning, bli en mycket lärande process för företagsläkaren under utbildning.

Faktaruta. AFS 2005:6 8§:

Kompetens att genomföra läkarundersökning, där det krävs tjänstbarhetsbedömning enligt 4§ andra stycket har:

- legitimerad läkare med specialistkompetens i yrkesmedicin, yrkes- och miljömedicin eller motsvarande,
- legitimerad läkare med specialistkompetens inom företagshälsovård eller
- legitimerad läkare som med godkänt resultat genomgått Arbetslivsinstitutets företagsläkarutbildning eller jämförlig utbildning **och som har minst 2 års heltidstjänstgöring inom civil företagshälsovård eller motsvarande inom försvarsmakten.**

Kompetens att genomföra läkarundersökning enligt 4§ d) har även läkare med dykerimedicinsk utbildning som är kvalitetssäkrad mot standardkrav från EDTC och ECHM eller minst motsvarande 2 års heltidstjänstgöring inom hyperbarmedicin.

Kompetens att genomföra tillämpliga läkarundersökningar av elever i grund- och gymnasieskolan har även legitimerad läkare med dokumenterad utbildning inom skolhälsovård och med minst motsvarande 2 års heltidstjänstgöring inom skolhälsovård. Med utbildning inom skolhälsovård avses här kurs för läkares vidareutbildning i skolhälsovård.